DĚLBA MOCI

PRACOVNÍ LIST

Princip oddělení mocí ve státě eliminuje riziko, aby jedna osoba, případně skupina osob, soustředila ve svých rukou neomezenou moc. Dělba moci je podstatnou složkou demokratického vládnutí. V případě České republiky, a stejně tak i dalších demokratických států, se jedná o funkční oddělení **moci zákonodárné, výkonné a soudní** (hovoří se o horizontální dělbě moci). Jednotlivé větve moci jsou ústavou vybaveny kompetencemi, které umožňují vzájemnou kontrolu všech složek moci. Složky moci nejsou pouze striktně odděleny, ale díky personální provázanosti se navzájem vyvažují a doplňují. Tři složky moci jsou tedy natolik samostatné, aby si žádná z nich nemohla přisvojit pravomoci ostatních.

Moc **zákonodárnou** představuje v České republice Parlament, tvořený dvěma komorami – Poslaneckou sněmovnou a Senátem. V České republice máme 200 poslanců a 81 senátorů. Vedle schvalování zákonů a ústavy představuje důležitou funkci parlamentu kontrola vlády. V České republice náleží Poslanecké sněmovně, která vládě vyjadřuje důvěru a nedůvěru. Vláda tak odvíjí od Poslanecké sněmovny svou legitimitu. Domnívají-li se poslanci, že vláda vykonává svou funkci špatně a odchyluje se od vůle občanů vyjádřené ve volbách, mohou jí poslanci vyjádřit nedůvěru a připravit tak půdu pro sestavení vlády nové.

Moc **výkonná** je v České republice rozložena mezi dva ústavní orgány – vládu a prezidenta. Úkolem **vlády** je spravovat stát podle platných zákonů. V jejím čele stojí předseda vlády, dalšími členy vlády jsou ministři, které předseda vlády navrhuje. Vláda uskutečňuje své záměry často s pomocí návrhů nových zákonů, které navrhuje ke schválení Parlamentu. **Prezident** je hlavou státu. Není ze své funkce odpovědný. Je volen lidem v přímých volbách. Jmenuje předsedu vlády a ministry, vláda však musí po svém jmenování žádat o důvěru sněmovny. Prezident může Parlamentu vrátit schválené zákony, Parlament je ale může přehlasovat. Prezident dále jmenuje soudce Ústavního soudu nebo členy rady České národní banky.

Soudní moc je vykonávána soustavou soudů, kterým je Ústavou zajištěna nezávislost. Úkolem soudů je chránit dodržování práva. Zvláštní místo náleží **Ústavnímu soudu**. Ten posuzuje, zda nedochází k porušování Ústavy, a může rušit protiústavní zákony. Ústavní soud rovněž posuzuje případnou obžalobu prezidenta z velezrady. Ústavní soudce jmenuje prezident se souhlasem Senátu.

K rozdělení moci ve státě rovněž přispívá tzv. **vertikální dělba moci**, která přispívá k omezení možnosti řídit veřejné záležitosti z jednoho centra. Občané si vedle ústřední politické reprezentace volí zastupitele na úrovni obcí a krajů do **obecních a krajských zastupitelstev**.

LIVEWORKSHEETS

DĚLBA MOCI V ČESKÉ REPUBLICE

PRACOVNÍ LIST

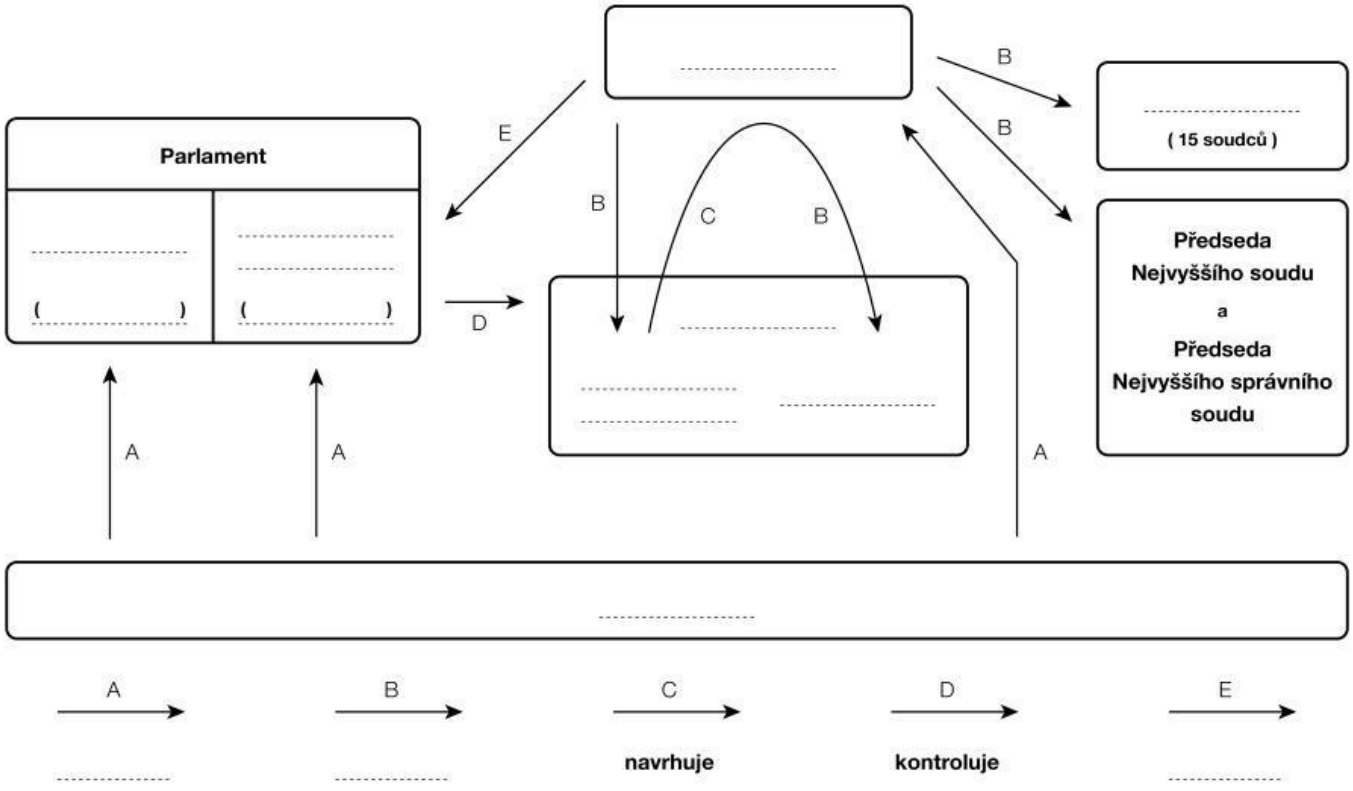

LIVEWORKSHEETS